

Handlingsplan för suicidprevention

Götene kommuns handlingsplan för
suicidprevention 2022-2025

2022-01-25

Eva Lundell, Tove Wold-Bremer

Götene kommun

1 Sammanfattning

Utifrån Västra Götalands handlingsplan för suicidprevention har Götene kommun gjort en lokal handlingsplan för suicidprevention (Vårdsamverkan Västra Götalandsregionen, 2021). I den handlingsplanen har vi valt ut tre av Västra Götalands sex aktiviteter att jobba vidare med. Målet för Götene kommun är att minska antalet suicid genom att involvera nyckelaktörer, höja kunskapsnivån både hos personal och hos allmänheten samt prioritera frågan på ledningsnivå.

Syftet med handlingsplanen är att med suicidpreventiva åtgärder både minska antalet suicid och suicidförsök i Götene kommun. Statistik visar på att fullbordade suicid hos äldre män i Götene ligger på en hög nivå i jämförelse med riket.

En arbetsgrupp för suicidprevention har funnits i Götene kommun sedan flera år tillbaka. Synpunkter och kunskapsinhämtande från arbetsgruppen har beaktats i denna handlingsplan.

Innehåll

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Statistik	4
2.1.1	Suicid	4
2.1.2	Suicidförsök	5
3	Suicidprevention i Västra Götaland	6
3.1	Mål	6
3.2	Syfte.....	6
3.3	Aktiviteter	6
3.3.1	Avgränsningar av aktiviteter	6
4	Suicidprevention i Götene kommun	7
4.1	Mål.....	7
4.2	Syfte.....	7
4.3	Aktiviteter	7
4.3.1	Lokal handlingsplan som involverar nyckelaktörer.....	7
4.3.2	Höjd kunskapsnivå	7
4.3.3	Prioritera suicidprevention på ledningsnivå	8
4.4	Att arbeta vidare med.....	8
5	Referenslista.....	9
6	Bilagor	10
6.1	Tabell 1	Fel! Bokmärket är inte definierat.
6.2	Tabell 2	Fel! Bokmärket är inte definierat.

2 Bakgrund

En arbetsgrupp bestående av representanter från Samhällsskydd Mellersta Skaraborg, Närhälsan, Svenska kyrkan, studieförbunden, skolan, vård och omsorg, Fritid-ungdom, anhörigstödet och Folkhälsan har träffats ett flertal gånger under de senaste åren för att arbeta med suicidprevention. I samband med att Västra Götalands regionala handlingsplan för psykisk hälsa 2018-2021 (förlängd till 2022) påbörjades en lokal handlingsplan för Götene kommun (Vårdsamverkan Västra Götalandsregionen, 2021).

Västra Götalands regionala handlingsplan har tagits fram i samverkan mellan västsvenska kommunalförbundens samorganisation (VästKom) och Västra Götalandsregionen (VGR), och som nu alltså kompletteras med lokala aktiviteter för kommunala verksamheter i Götene.

Den regionala handlingsplanen bygger på regeringens fem fokusområden inom psykiska hälsa, och har därför även en koppling till överenskommelsen om psykisk hälsa som slutits mellan socialdepartementet och Sveriges kommuner och regioner (SKR) 2021-2022.

Utifrån den länsgemensamma handlingsplanen för suicidprevention prioriteras tre av sex aktiviteter till att börja med i Götene kommuns handlingsplan för suicidprevention.

2.1 Statistik

Här är statistik över suicid och suicidförsök fördelat på kön och ålder i Sverige. Det finns också statistik över antalet suicid hos män i Götene jämfört med Västra Götalandsregionen och riket.

2.1.1 Suicid

Under 2020 avled totalt 1 168 personer i åldern 15 år eller äldre till följd av suicid i Sverige (Folkhälsomyndigheten, 2021). Två tredjedelar av de som avled i suicid år 2020 var män. I befolkningen 15 år eller äldre var suicidtalet (antal suicid per 100 000 invånare) 20 för män och 8 för kvinnor. Suicidtalet för män och kvinnor tillsammans var 14.

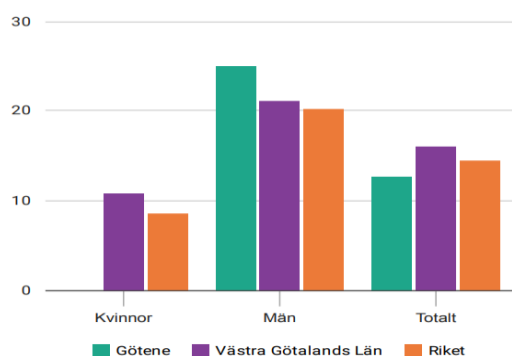
Jämfört med antalet omkomna i vägtrafiken hela 2021 då 192 personer omkom totalt så är siffrorna för suicid höga (Transportstyrelsen, 2022).

Det högsta suicidtalet fanns bland män som var 85 år eller äldre (Folkhälsomyndigheten, 2021). I denna grupp var suicidtalet 44 vilket är dubbelt så högt som bland män i de yngre åldersgrupperna. Det lägsta suicidtalet 2020 fanns bland kvinnor i samma åldersgrupp (85+ år) där siffran var knappt 4.

Enligt statistik från Folkhälsomyndigheten (Folkhälsomyndigheten, u.å.) ligger Götene högt på antal suicid bland män under perioden 2001-2020 jämfört med både Västra Götaland och riket i stort.

Själv mord (per 100 000 inv)

Tid: 2016-2020

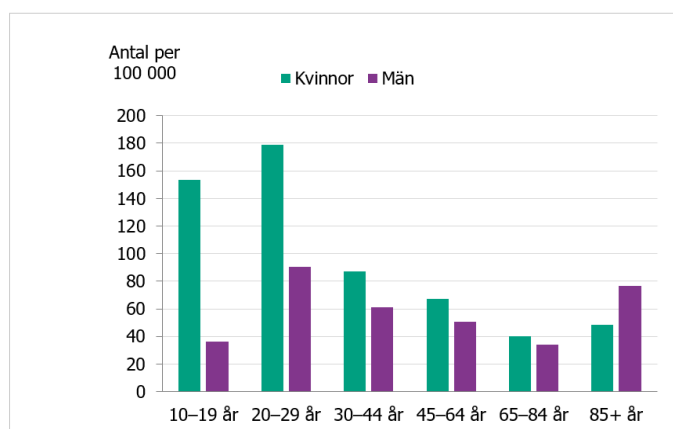
Källa: Folkhälsomyndigheten (Tabell 1).

2.1.2 Suicidförsök

En hög andel av alla som får vård på sjukhus i samband med ett suicidförsök är yngre än 25 år, och de flesta är flickor eller unga kvinnor (Folkhälsomyndigheten, 2021). Bara i den äldsta åldersgruppen vårdas män oftare än kvinnor. Förgiftningar ligger bakom de flesta vårdtillfällena. Det visar den senaste statistiken från Socialstyrelsens patientregister.

År 2020 fick totalt 6 666 personer i befolkningen (10 år och äldre) sjukhusvård till följd av ett suicidförsök eller annan avsiktlig självdestruktiv handling. Det motsvarar 73 personer per 100 000 invånare. Vårdtillfällena var fler (9 704) än antalet patienter, vilket innebär att några personer har varit inlagda på sjukhus mer än en gång under året.

Flickor och kvinnor under 25 år vårdades oftast. Överlag blev fler kvinnor än män inlagda på sjukhus till följd av suicidförsök. Det enda undantaget var bland personer 85 år och äldre, där fler män än kvinnor fick vård. I hela befolkningen vårdades 91 kvinnor och 54 män per 100 000 invånare 2020. Könsskillnaden var störst bland 10–19-åringarna och minst bland 65–84-åringarna. Bland de yngsta (10–19 år) vårdades nästan fyra gånger fler flickor än pojkar 2020.

Källa: Patientregistret (Tabell 2).

3 Suicidprevention i Västra Götaland

Nedan beskrivs de gemensamma målen för Västra Götaland.

3.1 Mål

Antalet suicid i Västra Götaland ska minska med 40 procent till år 2025. Detta mål är ett delmål i arbetet med nollvisionen.

3.2 Syfte

Syftet med handlingsplanen är att med suicidpreventiva åtgärder minska antalet suicid och suicidförsök i Västra Götaland. Planen ska utgöra en gemensam grund för kommunernas och regionernas suicidpreventiva arbete. Den kan även utgöra en grund för samarbete med andra.

3.3 Aktiviteter

För att nå målet om att minska antalet suicid i länet krävs ett långsiktigt arbete som integreras i ordinarie verksamhet i såväl kommunernas som regionens alla verksamheter.

Områden som identifierades i samband med det inledande rådslaget utgör grund för handlingsplanens aktiviteter.

- Lokal handlingsplan som involverar nyckelaktörer.
- Höjd kunskapsnivå.
- Prioritera suicidprevention på ledningsnivå.
- Ökad samordning och tillgänglighet till professionella insatser på alla nivåer.
- Ta vara på civilsamhällets engagemang och kunskap.
- Lära av händelseanalyset vid suicid.

3.3.1 Avgränsningar av aktiviteter

Handlingsplanen avser suicidprevention och omfattar inte specifika behandlingsinsatser för förebyggande av och behandling av psykisk ohälsa.

4 Suicidprevention i Götene kommun

Nedan beskrivs målen för Götene kommun.

4.1 Mål

Antalet suicid i Götene ska minska till år 2025. Detta mål är ett delmål i arbetet med nollvisionen.

4.2 Syfte

Syftet med vår lokala handlingsplan är att med suicidpreventiva åtgärder minska antalet suicid och suicidförsök i Götene kommun. Planen ska utgöra en gemensam grund för varje verksamhet. Det kan även utgöra en grund för samarbete med andra.

4.3 Aktiviteter

För att nå målet om att minska suicid i Götene kommun krävs ett långsiktigt arbete som integreras i ordinarie verksamhet.

Utifrån den länsgemensamma handlingsplanen för suicidprevention har arbetsgruppen valt att prioritera följande tre aktiviteter.

- Lokal handlingsplan som involverar nyckelaktörer.
- Höjd kunskapsnivå.
- Prioritera suicidprevention på ledningsnivå.

4.3.1 Lokal handlingsplan som involverar nyckelaktörer

Medarbetare i kommun och region som möter brukare/patienter i sin vardag har en viktig uppgift i att uppmärksamma när personer visar tecken på risk för suicid.

- Bred samverkansgrupp för suicidprevention inom kommun, region, Samhällsskydd Mellersta Skaraborg, Svenska kyrkan och studieförbunden.
- Öka kunskapen om den samverkan som redan finns i olika forum inom kommunen.
- Det är varje enhetschefs ansvar att personalen på den egna enheten har tillräcklig kunskap i frågan.

4.3.2 Höjd kunskapsnivå

Kunskapsnivån om riskfaktorer för psykisk ohälsa och suicid behöver öka. Vissa särskilt sårbara grupper i samhället har en ökad risk för suicid till exempel minoritetsgrupper, funktionsnedsatta, vissa åldersgrupper och närstående till personer som har begått suicid. Även riskbruk och missbruk är riskfaktorer som är viktiga att väga in.

Utbildningsinsatser behövs för personal som kommer i kontakt med suicidnära personer inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten, förskola/skola, äldreomsorg, räddningstjänst med flera. Fortbildningar behöver därför riktas till olika målgrupper och ges på ett organiserat sätt till personal inom kommun, primär- och specialistvård. Generellt sett behövs också ökad kunskap hos allmänheten för att minska fördomar, stigmatisering och var hjälp finns att få.

- Folkhälsostrateg tillsammans med kommunledning och arbetsgruppen för suicidprevention ansvarar för att erbjuda utbildning och informationssatsningar.
- Kommuninvånare och personal ska ha god kännedom om suicidförebyggande stöd. Alla ska veta till vem eller var de vänder sig när de kommer i kontakt med någon med suicidtankar.

4.3.3 Prioritera suicidprevention på ledningsnivå

Beslutsfattare, chefer och ledare måste ha goda kunskaper om suicidförebyggande arbete. De har en central roll för att skapa förutsättningar i form av tid, resurser, utrymme och kontinuitet. Detta krävs för att säkerställa att det suicidpreventiva arbetet prioriteras och att denna handlingsplan omsätts i praktiken.

- Säkerställa att uppföljning av suicidprevention läggs in i ordinarie styrsystem.
- Ansvara för att resurser finns tillgängliga för arbetet med suicidprevention.
- Mätbara mål ska tas fram utifrån de tre aktiviteterna som ingår i den lokala planen.

4.4 Att arbeta vidare med

Några punkter som vi valt att förnärvarande inte ta med i denna plan är:

- Ökad samordning och tillgänglighet till professionella insatser på alla nivåer.
- Ta vara på civilsamhällets engagemang och kunskap.
- Lära av händelseanalyser vid suicid.

5 Referenslista

Folkhälsomyndigheten (u.å.). *Kommunfaktablad*. Hämtad 2022-01-10 från: [Kommunfaktablad - Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://kommunfaktablad.folkhalsomyndigheten.se)

Folkhälsomyndigheten (2021). *Statistik om suicid*. Hämtad 2022-01-24 från: [Statistik om suicid - suicidprevention.se \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://statistik-om-suicid-suicidprevention.se)

Folkhälsomyndigheten (2021). *Statistiken för suicidförsök*. Hämtad 2022-01-10 från: [Suicidförsök - suicidprevention.se \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://suicidforsok-suicidprevention.se)

Regeringskansliet (2021). *Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention 2022- Tilläggsöverenskommelse mellan staten och Sveriges kommuner och Regioner – (23 december 2021)*. Hämtad 2022-01-13 från: [Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention 2022 Tilläggsöverenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner - Regeringen.se](https://insatser-inom-området-psykisk-halsa-och-suicidprevention-2022-tillaggsoverenskommelse-mellan-staten-och-sveriges-kommuner-och-regioner-regeringen.se)

Transportstyrelsen. (2022). *Statistik över vägtrafikolyckor*. Hämtad 2022-01-21 från: [Statistik över vägtrafikolyckor - Transportstyrelsen](https://statistik-over-vegtrafikolyckor-transportstyrelsen.se)

Vårdsamverkan Västra Götalandsregionen (2021). *Handlingsplan för suicidprevention 2020-2025*. Hämtad 2022-01-13 från: [Sök - Webb \(vgregion.se\)](https://sok-webb.vgregion.se)

6 Bilagor

6.1 Tabell 1

Folkhälsomyndigheten (u.å.). *Kommunfaktablad*. Hämtad 2022-01-10 från:
[Kommunfaktablad - Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://kommunfaktablad.folkhalsomyndigheten.se)

6.2 Tabell 2

Folkhälsomyndigheten (2021). *Statistiken för suicidförsök*. Hämtad 2022-01-10
från: [Suicidförsök - suicidprevention.se \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://suicidforsok-suicidprevention.se)